

معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی

دفتر تنوع زیستی و حیات وحش

گزارش ماموریت

نمونه برداری و بررسی وضعیت رودخانه دو هزار و سه هزار

در

استان مازندران

۹۴/۶/۸ لغایت ۹۴/۶/۱۱

گروه اعزامی :

پیمان عاشوری - علی زمانی

در اجرای حکم ماموریت صادره جهت بررسی وضعیت رودخانه دو هزار و سه هزار در استان مازندران در تاریخ ۹۴/۶/۸ لغایت ۹۴/۶/۱۱ اقدام گردید. ماموریت فوق بر اساس برنامه سالانه دفتر و بخش آبریزان جهت بررسی وضعیت گونه های آبرزی کشور انجام گردیده است.

دره سرسبز و زیبای دو هزار در ضلع شمالی ارتفاعات البرز و در جنوب شهرستان تنکابن به علت شرایط طبیعی و اقلیمی ویژه مجموعه زیستی و کم نظیری است که قله ها، چمنزارها، جنگل ها، مرتع ها و یخچالهای طبیعی را در خود جای داده است.

رودخانه دو هزار از ارتفاعات الموت قزوین و تخت سلیمان سرچشمه می گیرد و از حاشیه روستاها میگذرد، که در فصل تابستان محل مناسبی برای گذراندن اوقات فراغت گردشگران محسوب می شود.

بر اساس برنامه کاری، گروه اعزامی در صبح روز ۹۴/۶/۹ به همراهی جنای آقای مهندس صادقان رئیس محیط بانی منطقه دو هزار و جناب آقای مهندس منصوری کیا رئیس اداره شهرستان تنکابن اقدام به نمونه برداری از آبریزان رودخانه دوهزار در ۵ نقطه مختلف به مسافت حدودا یک کیلومتر نمود.

در مرحله اول نمونه برداری خوشبختانه با جمعیت بسیار مناسبی از بچه ماهی قزل آلائی خال قرمز مواجه شدیم.

از آنجایی که تا کنون از منطقه فوق هیچ نمونه برداری انجام نشده بود حضور این جمعیت ماهی خال قرمز موجب شگفتی و تعجب مامورین استانی همراه گردید.

با توجه به بارندگی در هفته گذشته در استان مازندران آب در پایین دست رودخانه به علت حجم زیاد و گل آلود بودن قابل نمونه برداری نبود. به همین علت نمونه برداری در بالا دست رودخانه عسل محله انجام گردید.

در نمونه برداری اول که در صبح روز دوشنبه ۹۴/۶/۹ در بالای مسیر رودخانه غسل محله به سمت منطقه دریا سر انجام گرفت حدود ۲۴ قطعه ماهی قزل آلی خال قرمز در سایز های مختلف از ۸cm تا ۲۴cm صید شد که پس از تصویر برداری و بیومتری ماهیان صید شده در رودخانه رها سازی گردید.

ردیف	وزن gr	طول cm	ردیف	وزن gr	طول cm	ردیف	وزن gr	طول cm
۱	۱۲۹,۵	۲۴	۹	۱۴	۵	۱۷	۵۹	۱۲
۲	۳۶,۵	۸	۱۰	۱۲,۵	۶	۱۸	۲۳	۷
۳	۶۰	۱۲	۱۱	۱۴	۶	۱۹	۶۴,۵	۱۳
۴	۴۵	۱۰	۱۲	۱۷,۵	۸	۲۰	۲۴	۷
۵	۲۵	۶	۱۳	۷,۵	۴	۲۱	۳۹,۵	۱۳
۶	۳۰,۵	۱۴	۱۴	۱۰	۵	۲۲	۶۷,۵	۱۷
۷	۲۰,۵	۶	۱۵	۱۰,۴	۲۰	۲۳	۴۶,۵	۱۵
۸	۲۲,۵	۶	۱۶	۱۰,۵	۲۱	۲۴	۲۷	۷

در مرحله دوم نمونه برداری از میانه های مسیر رودخانه هلو کله به سمت غسل محله، جمعیت بچه ماهی های قزل آلی خال قرمز به شدت افزایش یافت که تعداد صید شده به بیش از ۱۰۰ قطعه ماهی در سایز های مختلف در مسافتهای کوتاه حدودا ۲۰ متر رسید که جای بسیار خوشحالی برای انجام برنامه حفاظت این گونه در خطر انقراض را دارد.

گزارش تخلف:

در هنگام نمونه برداری در بالا دست رودخانه عسل محله با مراجعه فردی مواجه شدیم که بیان داشتند مزرعه پرورش ماهی وی در قبال سه بچه ماهی قزل آلائی خال قرمز یک عدد ماهی قزل آلائی رنگین کمان تحویل میدهد. و تا این لحظه توانسته حدود ۱۵۰۰ قطعه ماهی قزل آلائی رنگین کمان جهت پرورش جمع آوری نماید. در همین راستا گروه اعزامی به همراه رئیس اداره شهرستان تنکابن درخواست بازدید از مزرعه فوق را نموده و به پرورش ماهی قزل کوثر کاظمی متعلق به آقای جلالی ورود نمود.

در بازدید فوق یک حوضچه مملو از ماهی قزل آلائی خال قرمز به همراه تعدادی ماهی آزاد و رنگین کمان به صورت مختلط مشاهده گردید. سن تقریبی ماه های موجود بیش از دو سال بوده است.

بنا به اظهارات ایشان طی قراردادی با مرکز تحقیقات شهرستان تنکابن اقدام به تکثیر و پرورش ماهی آزاد نموده اند ولی در این زمینه مدارکی دال بر اثبات بیانات ارائه نشد.

با توجه به غیر قانونی بودن صید، پرورش و تکثیر ماهی قزل آلائی خال قرمز، تخلف نامبرده هم به ایشان و هم به رئیس اداره تنکابن گوشزد گردید تا در اسرع وقت تخلف مشاهده شده مورد پیگیری قرار گیرد.

بر همین اساس نامه ای در دفتر تنوع زیستی و حیات وحش سازمان تنظیم گردید تا مبادی ذی صلاح نسبت به جمع آوری و در صورت صلاح دید رها سازی ماهی های موجود در مزرعه فوق اشاره اقدام نمایند.

صبح روز سه شنبه مورخ ۹۴/۶/۱۰ منطقه کلیشم و رودخانه میان لات مورد نمونه برداری قرار گرفت . در منطقه فوق تعداد ۵۲ قطعه ماهی قزل آلی خال قرمز و یک قطعه ماهی قزل آلی رنگین کمان به وزن حدودا ۶۰۰ گرم صید گردید. در این خصوص باید اضافه نمود که حدود ۱۵ مزرعه پرورش ماهی در مسیر این رودخانه و رودخانه عسل محله وجود دارد.

با توجه به تعداد بچه ماهی های صید شده در نمونه برداریهای فوق در نقاط مختلف رودخانه دوهزار و سه هزار و با عنایت به اذعان جوامع محلی حاضر ، صید بی رویه در منطقه، حضور گردشگران و عدم حفاظت مناسب موجب شده که حتی یک ماهی بالغ نیز صید نگردد.

قابل توجه:

از آنجا که مستحضرید توجه عمده نیروها در سازمان در بحث حیات وحش محدود به بحث شاخص جانوری در چهار پایان و پستانداران بزرگ جثه خلاصه می گردد. از این رو بخش آبزیان با توجه به عدم رویت گونه های مربوطه ظاهراً خیلی مورد توجه قرار نمی گیرد و همین مسئله به صورت ناخداگاه به نیروهای بخش یگان نیز سرایت نموده، که همین امر باعث حذف بسیاری از گونه های منحصر به فرد آبزی در کشور گردیده است. به عبارت دیگر شاخص حفاظت در سازمان حفاظت محیط زیست می بایست تمامی گونه های موجود در کشور را شامل گردد.

از آنجا که انجام نمونه برداری در بحث آبزیان محتاج به سخت افزارهای منحصر به فرد خود است، درخواست می گردد تا برای حفاظت هر چه بیشتر از گونه های آبزی کشور خرید تجهیزات مورد نیاز این بخش در دستور کار استانهای دارای منابع آبی مناسب قرار گیرد.

معضلات موجود در منطقه:

- ۱- عدم وجود نیروی انسانی کافی جهت حفاظت.
- ۲- عدم وجود اطلاعات مناسب در بحث آبزیان در کشور
- ۳- عدم وجود سخت افزار های موجود جهت جمع آوری اطلاعات.
- ۴- صید بی رویه در منطقه مورد نظر به وضوح مشهود می باشد.
- ۵- حضور مزارع پرورش ماهی قزل آلا ی رنگین کمان در منطقه.